

PATVIRTINTA

Akmenės rajono Akmenės gimnazijos
direktoriaus 2019 m. rugsėjo 13 d.
įsakymu Nr. V-135

AKMENĖS RAJONO AKMENĖS GIMNAZIJOS ALKOHOLIO, TABAKO IR KITŲ PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti bendrosios (pirminės) prevencinės veiklos veiksmingumą.

Programa grindžiama bendradarbiavimu tarp mokyklos, šeimos ir įvairių specialistų, o vykdoma remiantis pagrindiniais bendrosios (pirminės) prevencijos principais.

Programos turinys, atsižvelgiant į ugdymo patirties ypatumus ir atitinkamos prevencinės veiklos poreikį, pritaikytas kiekvienam amžiaus tarpsniui ir apima ikimokyklinį, priešmokyklinį, pradinį, pagrindinį ir vidurinį ugdymą.

Programa parengta įgyvendinant Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2004–2008 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2004 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. IX-2110, 31.3 punktą ir Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2004–2008 metų programos įgyvendinimo 2005 metų priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. kovo 7 d. nutarimu Nr. 250 1.4 priemonę.

Programa skiriama kenksmingų ir psichiką veikiančių medžiagų – buitinių cheminių medžiagų, vaistų, alkoholio, tabako, narkotikų ir kitų psichiką veikiančių medžiagų – vartojimo bendrajai (pirminei) prevencijai vykdyti.

II. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Programos tikslas – ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų.

Programos uždaviniai:

- siekti, kad ugdytiniai suprastų neigiamą alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikį žmogaus sveikatai ir visuomenei;
- skatinti sveiko, turiningo gyvenimo nuostatų ir įgūdžių ugdymąsi;
- ugdyti gebėjimus, skatinančius atsisakyti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, prireikus kreiptis pagalbos ir konstruktyviai spręsti problemas;
- ugdyti kritinį mąstymą, atsakomybę už savo veiksmus ir elgesį;
- suteikti informacijos apie prevencinės, medicininės, psichologinės, socialinės, teisinės pagalbos galimybes ir institucijas, skatinti ugdytinių gebėjimą kreiptis pagalbos.

Siekiant iškeltų uždavinių, laikomasi šių principų:

- diferencijavimo – prevencinio ugdymo uždaviniai diferencijuojami skirtingo amžiaus koncentrams, ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į vaiko ar vaikų grupės ypatumus ir ypatingus poreikius;
- kontekstualumo – atsižvelgiama į aplinkos (regiono, miesto, mokyklos, bendruomenės) ypatumus, remiamasi patirties pavyzdžiais;
- integralumo – siekiama vaiko asmenybei daromo poveikio visybiškumo, t. y. neapsiribojama vien švietimu sveikatos srityje, bet integruotai ugdomi mokinių gebėjimai, įgūdžiai ir vertybinės nuostatos;
- konstruktyvumo – atskleidžiamos ne vien problemos, bet skatinama ieškoti konstruktyvių jų sprendimo būdų.

III. PROGRAMOS STRUKTŪRA IR TURINYS

Ši Programa yra sudedamoji ugdymo turinio dalis, ji glaudžiai susijusi su bendrosiomis programomis ir išsilavinimo standartais, Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa.

Programos struktūra ir turinys remiasi bendrojo ugdymo turinio formavimo koncentrais:

- turinys sudaromas atsižvelgiant į pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo uždavinius;
- siekiant užsibrėžtų kiekvienam koncentrai uždavinių, pateikiamos reikalingos mokiniams įgyti žinios, gebėjimai, vertybinės nuostatos.

Programos turinys konkretizuojamas atsižvelgiant į mokyklos ir bendruomenės poreikius. Apie konkrečių temų parinkimą mokyklose sprendžia mokytojas, klasės vadovas, socialinis pedagogas ar kitas specialistas, atsižvelgdamas į mokinių amžių, patirtį, ugdomosios veiklos pobūdį.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

Bendrąją prevenciją vykdo mokytojai, klasių auklėtojai, psichologai, socialiniai pedagogai, sveikatos priežiūros ir kiti specialistai.

Programa integruojama į dalykų pamokas pagal bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus, klasės vadovo veiklą neformalųjį švietimą:

- pradinėse klasėse 5 val. per mokslo metus;
- penktojoje–aštuntojoje klasėse 6 val. per mokslo metus;
- I – II gimnazijos klasėse 6 val. per mokslo metus;
- III – IV gimnazijos klasėse 5 val. per mokslo metus.

Programos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

- pradinių klasių mokytojas apie temos pateikimą mokiniams įrašo klasės e-dienyne;
- penktųjų–dvyliktųjų klasių auklėtojai ir atitinkamo dalyko mokytojas klasės e-dienyne įrašo apie atitinkamos temos pateikimą mokiniams;

Ugdymosi pasiekimai vertinami pagal Programoje pateiktus reikalavimus: ką mokinyms privalo žinoti, gebėti, kokius įgūdžius ir vertybines nuostatas turi įgyti. Vertinant taikomi neformaliojo – formuojamojo – vertinimo metodai ir būdai. Ugdytinių pasiekimai, atitinkantys iškeltus uždavinius, žinias, gebėjimus, įgūdžius ir vertybines nuostatas, yra prevencinės veiklos veiksmingumo rodiklis.

V. PRIEMONIŲ PLANAS

PRADINIS UGDYMAS (1-4 klasės)

Skiriama 5 valandos per mokslo metus

Uždaviniai:

1. Plėsti mokinių supratimą apie sveikatą ir jos tausojimą.
2. Ugdyti gebėjimus elgtis saugiai ir atsakingai.
3. Skatinti nuostatas sveikai gyventi, elgtis drausmingai ir laikytis taisyklių, vengti ir netoleruoti žalingų įpročių.

Dalykas	Valandos	Tema
1 klasė		
Pasaulio pažinimas	2	Vaistai Kodėl kartais reikia pasakyti "ne"? Kaip telefonas gelbėja?
	1	Buitinės cheminės medžiagos Ką reiškia posakis "Kas per daug, tas nesveika?"
	1	Alkoholis Kodėl reikia rakinti duris?

	1	Tabakas Ar sunku būti draugu?
2klasės		
Pasaulio pažinimas	2	Vaistai Kokie mano šeimos pomėgiai? Kodėl susirgus kyla temperatūra?
	1	Buitinės cheminės medžiagos Kaip vanduo gali tapti nuodingas?
	1	Tabakas Ar visada elgiamės gerai?
	1	Alkoholis Ar turime ydų?
3klasės		
Pasaulio pažinimas	2	Vaistai Ar galiu rinktis ir augti sveikas? Kodėl reikia mankštintis ir grūdintis?
	1	Buitinės cheminės medžiagos Kam reikalinga oda?
	1	Tabakas Ką reiškia būti paaugliu?
	1	Alkoholis Kodėl kalbame apie teises ir pareigas?
4klasės		
Matematika	1	Tabakas „Ir sveikiau ir taupiau“
	1	Vaistai „Iki senatvės“
Pasaulio pažinimas	1	Alkoholis Kas po kūną varinėja kraują?
	1	Vaistai Ką mes geriame?
	1	Buitinės cheminės medžiagos Kas teršia orą?

PAGRINDINIS UGDYMAS (5-8 klasės)

Skiriama 6 valandos per mokslo metus

Uždaviniai:

1. Aiškinti asmenines ir socialines tabako, alkoholio ir psichiką veikiančių medžiagų vartojimo priežastis ir pasekmes.
2. Ugdytis gebėjimus kritiškai mąstyti, atsispirti neigiamai bendraamžių įtakai, konstruktyviai spręsti psichologines problemas.
3. Skatinti savigarbą ir nuostatą ieškoti prasmingų laisvalaikio leidimo būdų, kritišką požiūrį į žalingų įpročių pavyzdžius savo aplinkoje, žiniasklaidoje.

Dalykas	Valandos	Tema
5 klasės		
Gamta ir žmogus/Integruotas gamtos kursas	2	Alkoholio poveikis žmogaus sveikatai. Žmogaus psichiką bei darnų vystymąsi lemiantys veiksniai.
Dorinis ugdymas (tikyba)	1	Gėris - kelias į laimę?
Kūno kultūra	1	Augu sveikas

Klasės vadovo veikla	2	Ką slepia tabako dūmai? Narkotinės medžiagos - pavojingos medžiagos.
6 klasė		
Gamta ir žmogus/Integruotas gamtos kursas	3	Rūkymo keliamas pavojus sveikatai. Alkoholio keliamas pavojus sveikatai ir asmenybei. Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo žala, kylančios problemos.
Dorinis ugdymas (etika, tikyba)	1	Pirmiausia - apsvarstyk
Klasės vadovo veikla	1	Alkoholio ir kitų narkotikų vartojimo priežastys
Kūno kultūra	1	Augu sveikas
7 klasė		
Dorinis ugdymas (tikyba)	3	Dabartinio laikmečio iššūkiai mano sveikatai Mano sveikata ir gyvybės trapumas Drąsa pasirinkti: kaip ugdyti tvirtą charakterį?
Klasės vadovo veikla	2	Kas sveika ir kas žalinga mano sveikatai? Rūkai – save žudai.
Kūno kultūra	1	Augu sveikas
8 klasė		
Chemija	1	Rūkymo žala žmogui ir jo aplinkai
Dorinis ugdymas (tikyba)	1	Būti savimi ar būti kaip visi?
Klasės vadovo veikla	2	Kaip pasakyti „ne“? Parduok! Parduok! Parduok! Pirk! Pirk! Pirk!
Biologija	1	Narkotinių medžiagų poveikis organizmo sistemoms ir organams.
Kūno kultūra	1	Alkoholiniu gėrimų vartojimas ir sportas

PAGRINDINIS UGDYMAS (I-II g klasės)

Skiriama 6 valandos per mokslo metus

Uždaviniai:

1. Plėsti žinias apie alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo rizikos veiksnius, ir išmanyti jų prevencinius, medicininius ir teisinius aspektus.
2. Stiprinti pasiryžimą atsisakyti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų ir rinktis sveiką gyvenseną.
3. Plėtoti gebėjimus argumentuotai diskutuoti ir įtikinamai pagrįsti požiūrį nevartoti žalingų medžiagų, kritiškai vertinti tiesioginę ir netiesioginę reklamą, elgtis atsakingai.
4. Skatinti mokinių prevencines nuostatas sprendžiant rūkymo, alkoholinių gėrimų ir psichiką veikiančių medžiagų vartojimo problemas.

Dalykas	Valandos	Tema
I g klasė		
Biologija	3	Rūkymo ir alkoholio keliami pavojai sveikatai. Alkoholis ir jo pasekmės. Rūkymas ar sveikata – jūsų teisė rinktis.
Klasės vadovo veikla	2	Rūkymo pasekmės fizinei ir psichinei sveikatai. Koks (-ia) turėčiau būti, kad niekam neužkliūčiau?
Kūno kultūra	1	Alkoholiniu gėrimų vartojimas ir sportas. Priklausomybės nuo alkoholio rizikos.
II g klasė		
Dorinis ugdymas (tikyba)	1	Kokiu būdu sakau smurtui „Ne“

Klasės vadovo veikla	3	Kas yra geri draugai? Velnių gėrimas. Sprendimų medis.
Chemija	1	Neigiamas alkoholių poveikis sveikatai
Kūno kultūra	1	Alkoholiniu gėrimų vartojimas ir sportas. Priklausomybės nuo alkoholio rizikos.

VIDURINIS UGDYMAS (III-IV klasės)

Skiriamos 5 valandos per mokslo metus.

Uždaviniai:

1. Analizuoti nacionalines ir globalines kovos su tabako, alkoholio ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimu teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias šių medžiagų kontrolę ir teisės pažeidimų atsakomybę.

2. Diskutuoti ir numatyti konkrečius būdus, kaip konstruktyviai spręsti rūkymo, alkoholio, kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo problemas iš asmens, bendruomenės, visuomenės ar globalios perspektyvos.

3. Stiprinti nuostatas sveikai gyventi, atsisakyti žalingų įpročių, jausti atsakomybę ne tik už savo, bet ir už kitų (aplinkinių, palikuonių) sveikatą.

Dalykas	Valandos	Tema
IIIg klasė		
Etika	1	Žymūs žmonės ir jų gyvenimai. Kaip juos pakeistų narkotikai?
Anglų kalba	1	Kultūriniai reiškiniai, tradicijos ir papročiai.
Chemija	1	Priklausomybė nuo alkoholio.
Klasės vadovo veikla	2	Streso įveikimo būdai Alkoholis: mitas ar faktas?
IVg klasė		
Klasės vadovo veikla	3	Žymių žmonių istorijos atsisakius psichotropinių medžiagų. Streso valdymo būdai jaunimo tarpe. ŽIV/AIDS. Ką apie tai galvoji?
Anglų kalba	1	Jaunimo gyvenimas, laisvalaikis, pomėgiai, santykiai su bendraamžiais ir tėvais.
Chemija	1	Žalingas psichiką veikiančių medžiagų poveikis asmeniui ir visuomenei.

Parengė soc. pedagogė Eglė Radionova